

MAGYARÁG

1939. MAJUS 13

VIII. No. 132

1 lei

Tulajdonos: „Frída” S. A. bejegyz. in Tsb.
Bihar Fsoc. 1798-1938

Bejelentő-kiadó:
Gy. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Feladós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810-1938. Ordonanța No. 15-1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea-Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Biharmegye és Nagyvárad hódolata Öfelsége és a kor- mány iránt május 10-én

(Nagyvárad.) A május 10-i nemzeti ünnepet nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül a lojalitás és együttérzés szellemében ülte meg Nagyvárad lakossága. Az ünnepségből a kisebbségi lakosság is kivette részét. A házakat fellobogózták és az ablakokat feldiszítették, a felvonuló hadsereget lelkes ünnepségekben részesítette a parádét végignéző közönség, amelynek soraiban a kisebbségi lakosság is tömegesen foglalt helyet. A hadsereg iránti szeretet megannyi jele mutatkozott meg, a katonákra a nők virágot szórtak. Az ünnepi hangulat délután a Mária királyné téren szóló térzene és a színházban megartott ünnepi diszeloádással folytatódott. Este a gyönyörűen kivilágított városban féklátszene haladt át és a katonaság a lakossággal együtt éltette Öfelségét.

A biharmegyei prefektúrán ren. volt recepció, de a hatóságok vezetői az alábbi hódoló táviratokat küldték el:

Öfelsége II. Carol királynak

București

A magasztos május 10-én, nemzeti egységünk szimbólumának napján Biharmegye és Nagyvárad város lakossága az egész hadsereggel együtt első gondolatát a román nép sorsának nagy és bölcs vezetője felé irányítja. Lehelyezik szerete tük és törhetetlen hitük mély hűségét a Trón lépcsőjéhez, hosszú és dicsőséges uralkodást kívánva Felségednek az ország és nemzetünk javára. Biztosítjuk Felségedet, hogy az ország e sarkának egész román lakossága örökre széltombolhatatlan falat fog képezni a Felséged dicsőséges elődei által megszerzett és őseink és hőseink vérével megszentelt nemzetbirtok megőrzésére és megvédésére.

A táviratot a távollevő Plovdivi Nicolae ortodox püspök helyett Moga Zaharie esperes továbbá Freniu Traian Vale-

riu gör. kath. püspök, a helyőrséget vezénylő tábornok, Georgescu ezredes prefektus és Chirila Augustin polgármester írták alá és a prefektúrán felfektetett könyvben csatlakoztak hozzá aláírásukkal illetve kifejezték lojalitásukat a tábla elnök, a törvényszéki elnök, az Ügyvédi Kamara dékánja, a római katolikus egyház nevében dr. Lestyán Endre kanonok, Mellau István pápai kamarás és Gállfy Sándor plebános, a református egyház nevében Csernák Béla egyház

kerületi főjegyző és Lang János, az nyugati szer. izr. egyház nevében dr. Faragó Viktor főjegyző a luteránus egyház nevében Ambrus Géza sib Armand Calinescu miniszterelnökhöz a következő táviratot intézték.

Május 10, nemzeti egységünk ünnepének napján Biharmegye és Oradea város lakossága az egész hadsereggel együtt kifejezi a Magas Kormány előtt elismerését azért az ólasi tevékenységért, amit kifejtett az ország szociális és gaz-

dosági rendje, különösképpen pedig a nemzetek közötti béke és határaink megvédése érdekében. Egyidejűleg biztosítja a magas kormányt, hogy itt a nyugati határszálen örök szétzúzhatatlan falat fognak alkotni és vissza fognak vetni minden támadást, amely drága őseink és hőseink vérével és verejtékével megszerzett és megszentelt földünk ellen irányul.

A táviratot ugyanazok írták alá, mint az Öfelségéhez szóló sürgőnyt.

Itt írjuk meg, hogy a biharmegyei prefektúra tisztviselői kélnapi, Nagyvárad város tisztviselői 3 napi fizetésüket ajánlották fel a nemzetvédelem céljaira.

POTEMKIN VARSÓI TÁRGYALÁSAI

Varsó, május 11. Potemkin helyettes szovjet külügyi népbiztos meghosszabbította varsói tartózkodását és tárgyalta lengyel külpolitika hivatalos tényezőivel.

Molotov lesz a Népszövetségi ülésnök

Páris, május 11. A francia politika vezetői már megkezd-

ték az előkészítő munkálatokat a május 15-én összeülő új népszövetségi ülésnek tekintetében. Szek a körök úgy tudják, hogy az új ülésnök elnöke az orosz delegátus, vagyis Potemkin helyettes külügyi népbiztos lesz. Abból a körülményből, hogy a helyettes népbiztos ezt a tisztséget hajlandó elfogadni, arra következtetnek,

hogy Oroszországnak nincs szándékában eltávolodni Nyugat Európától és ismét izolációs politikába kezdeni, sőt erősen tartja magát a hír, hogy az angol-francia-orosz tárgyalások tulajdonképpen Genfben érnek majd meg annyira, hogy egy végleges egyezmény megkötése lehetővé lesz.

Göring Földközi tengeri útja „magánjellegű”

Berlin, május 11. A német távirati iroda Göring legutóbbi útjával kapcsolatban azt a hírt közli — a külföldi sajtó híradásaival szemben, hogy Göring Földközi tengeri útja tisztára magánjellegű. Göring San Remoból indult el elfogadván a Hamburg—Amerika hajózási

társaság meghívását. Göring a társaság legújabb típusú motorhajójának kipróbálásán vesz részt és a „Huascaran” hajó fedélzetén, a Földközi tenger nyugati felében tartózkodik. Göring pár napon belül az egyik olasz kikötőn át tér vissza Németországba.

Északírországra nem vonatkozik a kötelező katonai szolgálat

London, május 11. Az angol alsóház megszavazta azt a javaslatot, amelynek értelmében Északírországot mentesítik a kötelező katonai szolgálat alól. A kötelező katonai szolgálatra vonatkozó törvényt a kormány kiegészíti egy újabb szö-

kasszal, amely a külföldön élő angol állampolgárok katonai szolgálatra vonatkozó jelentkezésükről intézkedik.

Varsó, május 11. Rakitis litván tábornok, a hadsereg főparancsnoka varsói látogatása alkalmából nyilatkozatot adott

a sajtónak.

— Megállapítottam — mondotta a tábornok —, hogy Lengyelország teljes rokonszenvvel viseltetik Litvánia iránt. Litvánia kénytelen semleges politikát folytatni, amelyet eddig is követett a balti államokkal szemben. A semlegességi politika mellett azonban Litvánia kész fegyverrel is visszaverni minden kísérletet, ami az ország függetlenségét veszélyezteti.

Hitler kifütyvelte Mihály nagyvadját

A DNB. hivatalos német távirati iroda jelenti, hogy Hitler kancellár Mihály nagyvadját a „Német Sas”-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Öfelsége a király aláírta a választási törvényrendeletet

Calinescu miniszterelnök a Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtanácsai ülésén jelentette be a fontos belpolitikai eseményt. A törvényhozás június 7-én ül össze

Bucuresti, május 11. (Rador) A Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtanácsa kedden délután Calinescu miniszterelnök elnöksége alatt ülést tartott. Az ülésen a front főtitkárai, Silviu Dragomir, Corneteanu professzor, Valcovici is megjelentek. Calinescu miniszterelnök méltatta I. Károly király születésének százéves évfordulóját.

— Hasznosnak tartom — mondotta —, hogy rövid vissza pillantást vessék a megtett útra és bejelentsem azokat az intézkedéseket, amelyek mellett ki fogjuk fejleszteni jövő állami életünket. Hova jutottunk volna, ha nem tudtuk volna létrehozni a nemzeti szolidaritás érzületét azáltal, hogy a decentralizált közigazgatás élére új elemeket állítottunk, akik igazán képviselik a különböző tartományokat. Ugy hiszszük, hogy ilyen körülmények között most már elérkezett a pillanat, hogy egy lépést tegyünk előre és a kormányzatnak megadjuk a végső megerősítést. Eppen ezért a kormány javaslatot terjesztett elő és Öfelsége a király a mai évforduló napján kegyeskedett szentesíteni azt a törvényrendeletet, amely bevezeti a választási törvényt és összehívja a választó testületet a nemzeti képviselő kijelölésére.

A jövő törvényhozás június 7-én ül össze. A törvényhozás összeállítása az 1938. februári alkotmányban lefektetett új fölfogás alapján történik és az új kormányzat jogi szervezeteinek beteljesedését jelenti. Természetesen a mostani választási törvény egyáltalában nem lesz hasonló a multbelihez. — Semmi szükség sincs arra, hogy a jövőbeni választásokon föléledjen a multbeli gyakorlat valamilyen kis nyoma is és természetesen, hogy az összeülő parlament sem összetételében, sem feladatában, sem munkamódjában nem lesz hasonló a mult parlamenthez. A jövő parlamentje a szaktestületekből áll és nem pártképviselek gyűlnek ott össze, mivel pártok nincsenek és nem is támadnak fel. Csupán a különböző céhek képviselői gyűlnek össze, amennyiben az illetők ténylegesen és hangsúlyozom ezt a szót: teljesen és hangsúlyozom ezt a szót: teljesen valamilyen hivatási töltetnek be.

Igy tehát az összes foglalkozási csoportok szakérdekei védelemben részesülnek, nem alkalmi képviselők, hanem a körükből kikerült legaraválóbb egyének által. Ugy a választási

si névjegyzékek összeállításánál, mint a választóhatósági jog megállapításánál mindenképpen biztosított az, hogy a régi politikai rendszer helyett a szakmabeli érdekeket mozgítsuk elő hatályosan. Hasonlóképpen nem lesz helye a választási demagógiának. A választás névre szóló, területenkénti és tartományonkénti lesz. A szóbeli és írásbeli propaganda tulszait határozottan meg-

tiltjuk. A jelölt csupán egy rövid felhívást intézhet a választókhoz és ezt maga a bíró függeszti ki. Így a sikerre csupán a tevékenységük és szerzett tevékenységük által ismert személyiségeknek lesz kilátása és azt nem szerezhetik meg hiábavaló ígérgetésekkel. A jövő törvényhozója a gyűléseken a szakérdekeket és az állami érdekeket fogja támogatni és nem fog szertejárni a különbö-

A kisebbségi kérdés

Egy harmadik olyan megnyilvánulás, melyet hangsúlyozni akarok, a harmóniának és a teljes gondoskodásnak az a politikája, amelyet a velünk együtt lakó etnikai kisebbségek irányában nyilvánítottunk. Valóban még a mult nyáron és még mielőtt ezt a kérdést más hol felvetették volna, kormányunk arra törekedett, hogy pontosan meghatározza azt a rezsimet, amelyet az állami és a magánéletben a más etnikai származású etnikai állampolgároknak szán a közigazgatási, kulturális és gazdasági, vagy állami területen és határozot-

tan felállította azokat az irányelveket, amelyek a kisebbségek érdekeinek fejlődését és támogatását rendezik, a legszabadabb szellemben, magától értetődően, amennyiben ez összeegyeztethető a román állam érdekével. (Taps) A politikai képviselői szempontjából ezek a kisebbségek eljöttek, hogy együtt dolgozzanak velünk a Nemzeti Ujjászületés Frontjának keretében és állíthatjuk, hogy egyetlen más államban sem oldották meg teljesen és liberálisabban a kisebbségi kérdést, amit egyébképpen ismételt elismertek

minden további nélkül a külföldi államok legilletékesebb képviselői. Ami minket illet, ezen a területen tehát bölcs politikát vezettünk be és most már csak a különböző kisebbségek egyes tagjaitól függ, hogy felhasználják ezt a rezsimet és ne vegyék magukra az első felelősséget azzal, hogy nem tanúsítanak teljes lojalitást az állammal szemben. Minden esetre mi megteremtettük a normális együttélés feltételeit és ezzel is hozzájárultunk az ország megbékítéséhez és megerősítéséhez.

Az új kormányzati irány sikert aratott

Megemlítem, hogy kiegészíttem azt a vázlatot, amelyet az ország állapotairól adok, azt, hogy a pontosság és becsületeség légköre uralkodik ma az egész állami közigazgatásban. Hangsúlyozom végül, hogy Románia ma fokozott tekintélynek örvend a határokon túl és ennek számos örvendős jele

látunk. 1938. február 10-én bevezetett kormányzati rend sikert aratott. A legmélyebb hálával vagyunk eltelve nagy Uralkodónk iránt, hogy bölcs kezdeményezésével, állandó biztatásával és felügyeletével számunkra ezt a helyzetet teremtetten. A dinasztia még szorosabban kapcsolódott a nem-

zet sorsához ezzel a páratlan szolgálattal.

Az egész gyűlés felállva ünnepelte a miniszterelnök bejelentését.

Ezután Iorga professzor tartott beszédet I. Károly király szerepéről a nemzet életében.

Oszlásnak indult férfi holtteste a fatörzs alatt

Rejtélyes büntény ügyében nyomoz a máramarosi csendőrség

Máramarossziget, május 11. Rejtélyes büntény ügyében nyomoznak a máramarosi hatóságok. Hétfőn délután a Remete község közelében levő tölgyerdőben egy középkorú férfi oszlásnak indult holtteste akadtak. A hulla, amelyen külérőszak nyomai látszottak, egy fatörzs alá volt elrejtve. A fatörzs lombokkal volt letakarva.

A csendőrség rövid nyomozás után megállapította, hogy az erdőben talált holttestet Németh Endre kistécsei gazdálkodóval azonos. Németh két héttel ezelőtt titokzatos körülmé-

nyek között eltűnt hazulról és családja azóta eredménytelenül kerestette.

A nyomozó hatóságok bizonyosra veszik, hogy a jómódú gazdálkodó bünténynek esett áldozatává.

A nyomozás nagy eréllyel folyik.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

Nem lesz i vinov washington követ

Moszkva, május 11. A szovjet kormány az Egyesült Államok hozzájárulását kérte — Umanszky washingtoni ügyvi-

vő nagykövetté való kinevezéséhez. Ezek szerint nem Litvinov lesz a szovjet washingtoni nagykövete.

ző hatósági irodákban, hogy közbenjárjon.

Csupán a közérdeknek fogja szentelni működését.

Egyébként alkalmunk lesz arra, hogy hamarosan tudomást szerezzünk az új törvény részleteiről. Most csak arra szorítkozom, hogy az esemény politikai jelentőségét hangsúlyozzam. Ez a törvény véglegesen megállapítja azt a keretet, amelyben az 1938. év februárjában bevezetett rezsim kialakul és állandóan tökéletesedni fog.

Saját termésti

FAJBOROK

klószti pálinkák olcsó árban

1 liter jó asztali bor 10 Lei

5 - vételnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata

Piața Mihai Viteazul 1. Fűchsl pa.ota

Hitler 1936-ban ki-
jelentette, hogy a
Szovjet katonallag
verhetetlen

ANGOL LAP A SZOVJET HADEREJÉRŐL

Érdekes, az az összeállítás, amelyet a bukaresti Semnalul az angol Observer nyomán közöl arról, hogy hogyan látják az államfők és szakértők a szovjet haderő helyzetét világviszonylatban. Az egyik ismert angol politikus, Arthur Greenwood legutóbb az „Observer”-ben a következőket írta:

„Hatalmas nyersanyagforrások és kimeríthetetlen emberanyag, területének hatalmas kiterjedése, iparának sebesütemű fejlődése a Szovjeteket olyan katonai erővé teszik, amelyet az egész világnak el kell ismernie.”

Voroszilov, a hadügyi népbiztos, a kommunista párt 1939 márciusában megtartott értekezletén a következőképpen számolt be a szovjet hadseregben beállt változásokról: „Az elmúlt öt évben a hadsereg létszáma 103 százalékkal emelkedett vagyis megduplázódott.”

Ezután a hadügyi népbiztos, hogy a különböző hadseregek tüzőereje között összehasonlítást tegyen, néhány jellemző adatot mutat be:

„A francia hadsereg egy három divízióból álló tüzérségi egységnek egyetlen sortüze 373 kg.-ot jelent, ugyanez az egység a német hadseregben egy sortűzben 6.078 kg.-ot lő, míg az orosz hadsereg egyénezen formációjának egyetlen sortüze 7.136 kg.-mal egyenlő.”

A légihaderőről Voroszilov ugyanez alkalomból a következő felvilágosításokat adta:

„Hadirepülőtereinken gyakran találkozhatunk nemcsak vadász, de bombavető repülőgépekkel is, amelyek el tudják érni az óránkénti 500 kilométeres sebességet és magasságban a 14—15 kilométert.”

Kaganovics légügyi népbiztos ezen a konferencián a légi ipar fejlődéséről így beszélt:

„A második öt éves terv alatt, vagyis 1933—1937 között a légiipar termelése 286 százalékkal, vagyis közel háromszorosára emelkedett az előző termeléssel szemben. — 1938-ban ehhez újabb negyven százalékos növekedés jött hozzá. Ezzel szemben a termelési költségek közel tíz százalékkal csökkentek.

A külföldi szakemberek is elismerik a szovjet hadseregről alkotott véleményüket. Így Maydeo katonai tanácsos, a moszkvai japán

nagykövetség volt katonai attaséja már 1934-ben így nyilatkozott:

„Az orosz hadsereg tökéletes mechanizálása az összes európai szakértőket bámulatba ejtette a parádék alkalmával. Különösen figyelemreméltóak a repülés terén elért eredményeik.”

Maga Hitler 1936-ban, lord Londonderrynek a következő kijelentéseket tette erről a kérésről:

„Oroszországnál egy száznyolcvanmillió néppel kell számolnunk. Határain belül Oroszország immunis minden támadással szemben. Blokálni sem lehet. Fontosabb ipari központjai mind olyan helyen vannak, hogy védve legyenek

minden légitámadás ellen, mivel a fontos központok egytől-egyik legalább 4—6 ezer kilométerre vannak a határtól. Az 1932-ben elkezdett második ötéves terv teljes kifejlésében van. Oroszország ma a világ legkiterjedtebb kereskedelmi rendszerével, leghatalmasabb hadseregével és legerősebb légiflottájával rendelkezik. Ezek olyan tények, amelyekről elfeledkezni nem szabad.”

Ezt mondta Hitler vezér és kancellár 1936-ban.

Luthar Schüttel német őrnagy, „Légiháború fenyegeti Európát” című könyvében, amely 1938-ban Berlinben jelent meg, ezt írja:

„Oroszország helyzete valóban a legkedvezőbb az összes

államok között, légiháború esetén. Leningrádban, Kieven és Odessán kívül nincs Oroszországnak nagy városa, amely az elenséges repülőgépek számára alkalmas célpont lehetne... Ha az orosz hadirepülőipar továbbra is megtartja eddigi fejlődési görbéjének felfelé irányuló tendenciáját, azal számíthatunk, hogy 1940-re a Szovjetek legalább tizenkét, de valószínűleg tizenöt-ezer harcigéppel fognak rendelkezni.”

A „Nautilus”, a német admirális lapja az orosz tengeri haderőről a következőket írja:

„El kell ismernünk, mert igazadhatatlan tény, hogy ma a leghatalmasabb tengeralattjáró flottával Oroszország rendelkezik.”

Végül a Semnalul ismét Greenwoodnak az Observerben megjelent cikkét idézi:

„Ma számbeliileg az orosz hadsereg a világ legerősebb hadserege. Légierőjét is, mint a legerősebbet számíthatjuk és tengeri flottája is a legerősebbek közé tartozik. Oroszország pedig késznek nyilatkozik ezt a gigantikus erőt a béke szolgálatába állítani.”

Az olasz uralkodó pár fogadta Rómában Pál jugoszláv régens- herceget és feleségét

Róma, május 11. A Rómába érkező Pál régensherceget és Olga hercegnőt ünnepélyesen fogadták. A pályaúdváron Victor Emánuel király és császár felesége és Mussolini kíséretében fogadta a jugoszláv régenshercegi párt. Victor Emánuel megölelte és megcsókolta Pált, a királyné pedig Olga hercegnőt ölelte meg. Ezután a két uralkodó Mussolini társaságában ellépett a diszszázad előtt, majd a jugoszláv régens pár a kvirináli palotába hajtottak, ahol az olasz uralkodópár vendégei.

Az uccákon összegyülekezett tömeg lelkesen éljenezte a ju-

goszláv régensherceget és feleségét.

Pál régensherceg délelőtt 11 órakor Mussolini látogatását fogadta, aki Ciano társaságában érkezett a kvirináli palotába. Délután 4 órakor Mussolini fogadta Czinczár Markovics külügyminisztert, majd 5 órakor Pál régensherceg viszonozta Mussolini látogatását. Délután Róma kormányzója a Capitoliumban fogadást rendezett Pál tiszteletére, amelyen megjelent az uralkodópár is. Este a kvirináli palotában az olasz uralkodó diszvacsorát adott vendégei tiszteletére.

Victor Emánuel és Pál régens- herceg pohárköszöntői

Róma, május 11. A vacsorán a király és császár pohárköszöntőt mondott és az olasz-jugoszláv barátságra üritette a poharát. A király beszéde után Pál régensherceg emelkedett szólásra:

— Felség — kezdte beszédét a herceg — őszintén meghatva azoktól a szívélyes szavaktól, amelyeket Felséged hozzám intézett és a szeretetteljes fogadtatástól, amelyben részesítettek, első gondom, hogy kifejezzem hálámat Felséged iránt. Az a rokonszenv, amely Felsé-

ged beszédéből Felsége II. Péter király és a jugoszláv nép iránt, jelét adja az egész olasz nép rokonszenv megnyilvánulásának is. Az olasz államférfiak és Mussolini miniszterel-

nők szívélyes fogadásában is az általános rokonszenv megnyilvánulását látom és biztosítom Felségedet, hogy ez a rokonszenv nem marad hatás nélkül az Adriai tenger másik partján, ahol elismeréssel vannak az olasz nép és a dicső savoyai ház iránt. A kölcsönös rokonszenv biztosítéka a jugoszláv-olasz egyezménynek is. Csodálatos országuk, amely az utóbbi időben oly dicsőséges előrehaladást tett, még élénkebbé teszi elismerésünket.

Dr Popovici Péter a Federa- la Bihor elnöke

(Nagyvárad.) A „Federala Bihor” szövetségi szövetség elnöke Nerva Traian Cosma lemondott. A szövetségi új elnökévé dr Popovici Péter ügyvédet, volt prefektust nevezték ki. Az új igazgatóság kedden tartotta alakuló ülését.

Papír és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

„Ez az ember nem akarja, hogy Európa elpusztuljon”

A Match című francia hetilap roppant érdekes fényképriportot közöl Roosevelt Franklinról, az Egyesült Államok elnökéről, aki néhány héttel ezelőtt Mussolinihez és Hitlerhez küldött üzenetével került újból a nemzetközi érdeklődés központjába. A riport egy fényképpel kezdődik, amely Rooseveltet asztalánál ülve, fejét kezébe hajtva mutatja. Alatta ez a felírás: Ez az ember nem akarja, hogy Európa elpusztuljon. A további képek ben Roosevelt életének egyes mozzanatait örökíti meg. Látjuk anyjával együtt, akiről a lap megírja, hogy annakidején a legelőkelőbb párisi társaságok fogadták. — Megtudjuk, hogy az amerikai elnök 1882-született, hírneves ügyvédcsaládból és unokája Roosevelt Tivadarnak, Amerika egyik leg híresebb és legnagyobb elnökének. Az elnök 1905-ben elvette egyik rokonát, Roosevelt Eleonorát, akit szintén bemutat a francia folyóirat, az akkori idők divatos ruhájában, amelyet ma már egyetlen nő sem merne magára ölteni.

Rooseveltnek négy gyermeke van, akiket szintén elének hoz a fényképész, anyjával, apjával együtt.

Roosevelt — írja a lap — híres és nagyszerű sportoló volt és sohasem gondolt arra, hogy politikus legyen. Kitűnően birkózott, még jobban uszolt és az autót úgy vezette, mint senki más. Bár a demokrata párt vezetője volt és 1920-ban alelnöke, senki sem gondolt arra, akkoriban, hogy ez a csupa izomember, akinek vasegészsége még a sportolók között is irigylés tárgyat képezte, valaha amerikai elnök lesz. Legkevésbé Roosevelt gondolt arra, amikor 1921-ben váratlan fordulat állott be életében. — Roosevelt gyermekbénulást kapott. Harminckilenc éves korában támadt rá ez a felnőtteknél oly ritka betegség és a demokrata párt alelnökét egészen más életmódra készítette. A betegség következtében két lábát csak óriási erőfeszítéssel használhatja. Miután a lábak bénák és Roosevelt vasakaratának sem engedelmessékednek, vasfűzőt készítettek számára, amely a békák lábait és az egészséges törzset összeszorítja. Roosevelt azóta csak kisérőjére támaszkodva tud néhány lépést tenni, de ez a kísérlet mindig

nagy fájdalommal járt. — A sportember kénytelen volt a politikába vetnie magát, hogy felgyülemelő erőit kitombolja. 1929-ben már New York kormányzója és 1933-ban az Egyesült Államok elnöke.

Az elnök most is szeretetlatozni, de miután két lábát nem használhatja, olyan autót készítettek számára, ahol a pedált kézzel emelhető fogantyúk helyettesítik. A lábak békulása ellenére ma is makkegészséges. Minden ereje — írja a Match — a vállakban összpontosul. Ha egyszer bent van a vízben — és míg ez megtörténik, súlyos procedurán kell átmennie — nagyszerűen uszik, bár két lábát nem bírja mozgatni.

— Amerikában jegyzi meg a lap — minden ember tud az elnök betegségéről, de úgy tesz, mintha nem volna róla tudomása. Rooseveltnek is egyetlen nagy vágya van: lábán állva mutatkozni néha a nyilvánosság előtt, — mintha semmi baja sem volna. Ilyenkor vagy valamelyik fiára,

vagy a testőrség parancsnokára támaszkodik és bár a lábbonálás nagy fájdalmat jelent számára, még sem tud lemondani erről a nagyon is érthető hűségéről.

Az elnök nagyon szereti a gyermekeket, de különösen imádja azokat, akiknek ugyan az a bajuk van, mint amilyen neki volt. A gyermekbénulásban szenvedő fiúcskák és leányokkal órákon át eltréfál és mindig megajándékozza őket. Egyébként minden évben a wamspringi termálfürdőt használja abban a reményben, hogy meggyógyul.

Bemutatja a Match Roosevelt íróasztalát, amelyeken a következő dolgok láthatók: óra, barométer, villanyóra, levelnehezék, kínai baba, orvosságok, telefon, amelynek száma 14-14, világ almanach, kongresszusi évkönyvek, tengerészeti évkönyv, nagytok, angol szótár, vizesüveg, a napi program és hamutartó. Még két érdekes dolog található az elnök asztalán: kis játékszámár és játékelefánt. — Az

előbbi a republikánusok, az utóbbi a demokraták fétise.

Roosevelt minden pénteken fogadja az akkreditált újságírókat. Az elnök ül, az újságírók körben állnak. Az elnök arca szigorú és nem mutat hajlandóságot, hogy felderüljön. Nyári szabadságának ideje alatt is betartja ezt a szokást, de itt a helyzet egészen más. Az elnök nyugágyon hever, arca mosolygós, testén nyári ruha fedi. Az újságírók nincsenek feketében, hanem nyári öltözetben és fesztelegnek, a hajó korlátjához támaszkodva társalognak az elnökkel, aki minden mozdulattal és mosolyával azt akarja kifejezésre juttatni, hogy magánember és a politikáért — legalább is hivatalosan — nem törődik.

Amikor Roosevelt üzenetét küldte Hitlerhez és Mussolinihez, Warm Springsből jött Washingtonba. A demokrata elnök szigorúan betartja a formákat, a magánembert mindig elválasztja az államfőtől.

Gázolt egy nagyváradisoffőr a kolozsvári országúton

Kolozsvár, május 9. A kolozsvár — nagyváradis országúton Kissebes község határában halálos kimenetelű autógázolás történt. A 317. rendszámú nagyváradis tehergépkocsi, amelyet Bartos Dezső sofőr vezetett, elütötte Onitiu Iosif, Cretu Gheorghe munkásokat, akik az országot árkában pihentek. Onitiu szörnyen halt, míg Cretut súlyos külső és belső sérülésekkel szállították be a bánffyuhyadi kórházba. — A gázoló soffőrt a csendőrség őrizetbe vette és megkezdte kihallgatását. Bartos azzal védekezik, hogy az országúton ki akarta kerülni a gépkocsi előtt haladó Parat Teodor szekérét, a hirtelen irányváltoztatásra azonban a kocsi kiugrott az uttestről és így következett be a szerencsétlenség.

Staníol-papír, fehér és sárga, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Béla ógnél, Piața Mihai Viteazul.

Orleansban most kezdődött meg a Jeanne d'Arc emlékűnnepély

AZ ÚJ VÁLASZTÓI TÖRVÉNY

Az új választási törvény lényegesebb része a következő:

Választók és választhatók

1. szakasz. — Az országgyűlés a képviselőházból és szenátusból áll.

A kamara

2. szakasz. — A képviselőháznak 258 képviselő tagja van. Kerületenkénti és foglalkozási kategóriánkénti számát a törvényhez mellékelt táblázat szabályozza.

3. szakasz. — A képviselőválasztás titkos, kötelező egyéni és kerületenkénti szavazással történik. 11 választókerület lesz — mindegyik tartományban egy-egy és a főváros.

A választókerületek székhelye az ítéltáblánál lesz a törvényhez mellékelt táblázat szerint.

A mandátum időtartama 6 évi.

Ki választható és kinek van választójoga

4. szakasz. — A Kamarában beválasztható az, aki eleget tesz az alábbi feltételeknek:

- a) román állampolgár,
- b) polgári jogai birtokában van és szerepel a kerületi választói névjegyzékben,
- c) Romániában lakik.

Nők nem választhatók be a képviselőházba.

Kinek van választójoga

5. szakasz. — Választójoga van minden férfinak és nőnek, aki megfelel az alábbi feltételeknek:

- a) betöltötte 30-ik életévét,
- b) írni-olvasni tud,
- c) ténylegesen folytatja az alábbi 3 kategória valamely foglalkozását:

1. mezőgazdaság és kétféle munka,
2. kereskedelem és ipar,
3. szellemi foglalkozások,
- d) nem esik a jelen törvényben előírt méltatlansági és öszszeférhetetlenségi esetek alá.

A szenátus

6. szakasz. — A szenátus a király által kinevezett, jogszabályi és választott szenátorokból áll.

7. szakasz. — A király által kinevezendő szenátorok is eleget kell, hogy tegyenek a választhatósági feltételeknek.

Számuk 88, azaz egyenlő a választott szenátorok számával.

8. szakasz. — Jogszabályi szenátorok:

- a) a trónörökös 18. életévétől kezdve,
- b) az uralkodócsalád nagykorú hercegei,

c) a patriárka és a metropoliták,

d) az ortodox és görög katolikus egyház választott püspökei,

e) az államilag elismert felekezetek törvényesen választott főpapjai, amennyiben felekezetüknek több mint 200 ezer hívője van.

f) az 1933. február 27-ig az 1926. évi törvény alapján elismert jogszabályi szenátorok.

9. szakasz. — A választandó szenátorok kötelező, titkos és egyéni és kerületenkénti szavazással történik. Az ország összes szenátor-választói egyetlen kerületet alkotnak, amelynek székhelye a bukaresti ítéltábla. A választott szenátorok száma: 88. Foglalkozás szerinti elosztásuk a mellékelt táblázat szerint történik.

A választói névjegyzékek összeállítása

13. szakasz. — A választói névjegyzékek állandóak, de minden év januárjában módosíthatók és kiegészíthetők, — majd az illetékes járásbíróshoz teendő át.

14. szakasz. — A választói jogosultsággal rendelkező polgárok minden év január elseje és 15-ke között megjelenik egy bizottság előtt, amely a polgármesterből, főjegyzőből, rendőrfőnökből és a fiskus delegátusából áll — falvakban pedig a bíróból, jegyzőből, a csendőrfőnökből és a pénzügy delegátusából.

A polgár kérni fogja felvételét a választói névjegyzékbe, bejelentve tényleges foglalkozását. A bizottság személyes ismeretei vagy a benyújtott bizonyítékok alapján elrendeli a polgár beírását a névjegyzékbe.

15. szakasz. — A névjegyzék 10 napig van közszemlén és ezen idő alatt az érdekeltek kontesztációval élhetnek a járásbíróshoz.

Katonai LIVRET könyvecskék

ismét kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul
4. sz. Telefon 2800.

10. szakasz. — A szentfűsba beválasztható minden férfi, vagy nő, aki:

- a) román állampolgár,
- b) 40-ik életévét betöltötte,
- c) polgári jogainak birtokában legyen és valamelyik foglalkozási ágba szerepeljen a választók névjegyzékében.
- d) Romániában lakjon.

11. szakasz. — Szenátori választójoguk van azoknak, akiknek képviselőválasztói joguk van, azonkívül pedig vezetőségi tagjai valamelyik szakmai testületnek és pedig:

- I. Mezőgazdaság és munka:
 - a) Mezőgazdasági Kamara,
 - b) elismert jogi személyiséggel rendelkező agrár, szőlészeti, gyümölcsstermelő szindikátus stb.

II. Kereskedelem és iparban:

rásbíróshoz.

A 16. szakasz szerint a szenátusi választókat a fenti módszer szerint a törvényszéki főelnök állítja össze.

A 17. 18. és 20. szakasz arról intézkedik, hogy azok, akiket megsejyenyítő bűncselekményekért, államellenes tevékenységért elítéltek nem lehetnek választók. A 19. szakasz szerint aktív katonák sem választók, sem választhatók nem lehetnek.

A 21. szakasz szerint

1. Kereskedelmi és Iparkamara,
2. Sfatul Negustoresc — elismert jogi személyiséggel.
3. Elismert jogi személyiségű iparos egyesületek.

III. Szellemi foglalkozásoknál:

1. Tanítók egyesülete.
2. Középiskolai tanárok egyesülete.
3. Egyetemi tanárok egyesülete.
4. A klérus egyesülete.
5. Mérnökegyesület.
6. Építészegegyesület.
7. Orvosegyesület.
8. Állatorvosok egyesülete.
9. Gyógyszerészek egyesülete.

10. Ügyvédi Kamarák.

11. Írók és művészek egyesülete.

12. szakasz. — A jogszabályi szenátorok mandátuma megszűnik, ha megszűnik minőségük, amelynek alapján viselik. A kinevezett és választott szenátorok mandátuma 9 évre szól és harmadrészüket három évenként kisorsolják és újra választják három szériában.

köztisztviselők csak abban az esetben választhatók, ha a választás kiírása után 5 nappal lemondanak tisztségükről.

A 23. szakasz szerint a képviselők és szenátorok nem köthetnek szerződést az állammal, községgel, vagy tartománnyal, nem lehetnek igazgatósági tagok, nem interveniálhatnak a minisztériumban. Ez azonban nem vonatkozik a jogszabályi és kinevezett szenátorokra.

(Folytatása holnapi számunkban)

Nem kötnek kétoldali szerződéseket az északi államok

Az északi államok külügyminiszterei tegnap konferenciát tartottak, amelynek tárgya ezen államok állásfoglalása volt egy esetleges európai háborus konfliktusban. A külügyminiszterek megegyeztek abban, hogy az északi államok továbbra is tartják magukat az oslói egyezményhez, amely

szerint ezek az államok minden körülmények között semlegessé maradnak. Éppen ezért elhatározták, hogy elzárkoznak a jövőben is minden kétoldali szerződés terve elől, nehogy ezek révén bármilyen formában kötelezve legyenek egy eljövendő háboruba beavatkozni.

Megszavazta az olasz kamara a haditengerészeti költségvetést

Róma, május 11. A fasiszta kamara megszavazta a haditengerészeti költségvetést. Gavagnari tengerészeti államtitkár bejelentette, hogy az utóbbi években elkészített hajóépítési terv kerestül-vitele a befejezés

hez közeledik. 4 új 35.000 tonnás csatahajó, 4 új 20.000 tonnás sorhajó, 19 nehéz cirkáló, 19 könnyű cirkáló, 60 torpedóramboló, 70 kis torpedóhajó, száznál több tengeralattjáró fut ki a tengerre.

Meghalt a fegyházban a gyilkos, aki még a bíróság előtt is gyalázta áldozata emlékét

Temesvár, május 11. 1931. augusztus 12-én a temesmegyei Kiszető községben Dohnal Gyula 28 éves fiatalember öt revolverlövessel megölte nagybátyját, Hódi János mérnököt. A fiatalember a község egyik uccáján leste a nagybátyját, aki két ismerőse társaságában sétált. Dohnal Gyula valamilyen ürüggyel félrehívta nagybátyját, akivel néhány szót váltott, azután revolvert rántott és háromszor rálőtt. Hódi János megsebesült, de még volt annyi ereje, hogy a közeli patikába meneküljön. Dohnal ide is követte és még két lövést adott le reá. Mindkettő talált és Hódi János a gyógyszerárban kiszenvedett. A gyilkos menekülni akart és amikor Hódi egyik ismerőse utját állta, azt késsel le akarta szurni. A lövések zajára odasietett csendőr lefegyverezte Dohnal Gyulát és a csendőrségre kísérte. Dohnal a temesvári törvény széki elé került. A tárgyaláson cinikusan viselkedő gyilkos — semmi megbánást sem mutatott és a bíróság előtt is gyalázta áldozata emlékét. A törvényszék öt évi fegyházra ítélte Dohnal Gyulát, akinek büntetését azonban az ítéletkor fizetve emelte fel. Büntetésének javarészt a prahovame-

gyei Margineniben levő fegyintézetben töltötte ki, de azt már nem érte meg, hogy újból szabadságra kerüljön, mert beteg lett és a fegyintézet kór-

házában meghalt. Haláláról értesítették a temesvári ügyészséget, amely ennek alapján — végleg lezárta az annakidején nagy feltűnést keltett ügyet.

Kétkedéssel fogadja a francia sajtó a pápai intervenciót

Varsó, május 11. A pápai intervencióval élénken foglalkoznak a lengyel lapok és kihangsúlyozzák, hogy az a jegyzék, amelyet Lengyelország május ötödikén Berlinben átnyújtott, mintegy kezdeményezője volt a vatikáni akciónak. A jegyzék amely válasza volt a lengyel-német barátsági szerződés felmondására, szövegét a következőképpen végződött:

„Ámbár a lengyel kormány nem osztja a német kormánynak azt a véleményét, hogy az angol-lengyel szerződés megkötésével Varsó megszegté volna a lengyel-német szerződést, a lengyel kormány tudomásul veszi az utóbbi egyezmény felmondását és egyszersmint közli hogy hajlandó Berlinnel akár azonnal is egy új egyezmény megkötése iránti tárgyalások-

kat elkezdni, az egyenjogúság elve alapján”.

A lengyel lapok ezzel ki akarják hangsúlyozni, hogy Varsó részéről már meg is történt az első lépés arra, hogy módot nyújtson a feszültség békés uton való megoldására.

Páris, május 11. A francia lapok meglehetősen kétkedő hangon fogadják a Vatikán kezdeményezését. Az „Ordre” ezt a címet adja cikkének: „Uj München felé”.

Borzalmas vihar Makó felett

Makó, május 11. Makó felett tegnap este 10—11 óra között vihar vonult el. Jéges esett és galambtojás nagyságú jég pusztított. A jég tenyér vastagságban borította a jégverte területet. A jégeső a vetésekben és a gyümölcsösben nagy kárt tett.

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről életű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Fiatal mindenestől vagy gyakorlott szobalányt felveszek.
Str. Griviței 32. 1410

Szakácsi községbe, lehetőleg odaváló ujságárust keresünk a Magyarság részére. Jelentkezni Nagy Lajos urnál, Tășnad. Jud. Sălaj.

Ujságárus fix-fizetéssel és jutalékkal felvétetik. Cim meg tudható a kiadóhivatalban.

Ügyes rikakncs fiut keresek koszt és fixfizetésre. Casa Nationala sarok, ujság-kioszk. Högve.

Ujságárus fiut fizetéssel felvesz Prop ujságkioszk Gen. Mo-soiu uccá sarok.

Bihar és Szt. János községek (Jud. Bihor) részére ügyes megbízható lapárust jó kereséssel felvesz a „Magyarság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Megbízható, tiszta kisleány azonnal felvétetik magános nőhöz. Str. Moldova 58/a. 1431

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Ügyes fiut cipésztanulónak fizetéssel és cipészsegédet vegyes munkára felveszek. Nagy, Str. Gen. Holban 46. 1430

VETEL-ELADAS

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. Jakab műszerész, Avram Iancu u. 5.

Eladók hintaszék, villany csillárok, virágállványok, többféle lámpa ernaók, konyha edények, virág cserepek, többféle apróság. Cim a kiadóban. 1263

Eladó nagyon szép ebédli perzsa szőnyeg. Cim a kiadóban. 1114

Marsall 8-as kazán olcsón eladó. Értekezni Str. Central 11. Trum Jánosnál. 1415

LAKAS

Szép butorozott ürdő szoba használattal P. Unirii 4. Sas-palota III. emelet

Kiadó 2 szobás uccai lakás, mellékhelyiségekkel junius el-sejére. Vajna, Str. Gen. Holban 22. 1396

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna. háztartási tanácsok időjelzés, közlemények, sport-12 Tarka zene lemezekről. 13 hírek, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17 Szórakoztató zene. Közben hírek. Majd hírek után a szórakoztató zene folytatása. 19 Előadás. 19.55 Felolvasás. 20.15 Lemezek. 20.30 Közvetítés az Operaházból. Szünetekben hírek. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Rendőrzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 A rádió szalonzenekara. 19.05 Felolvasás. 19.45 Utirajz. 20.15 Hírek. 20.30 Operaházi közvetítés. 21.10 Hírek. 22.10 Hírek. 23.20 Időjárásjelentés. 23.25 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30 Tánclemezek. 1.05 Hírek.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 68

— Egyáltalán nem — próbált a lány ellenkezni. — Csak néhány levelet írtam.

— És a szokatlan, megerőltető munka miatt ilyen izzó a szeme és rémült az arca? — kérdezte a férfi ironikusan, de azonnal elkomolyodott. — Miért akarja eltitkolni, hogy félt és elszaladt?

Hivogatóan a puha füre mutatott és Harriet leült. Ugyanaz a határozatlan érzés, amely gyanút indított benne Chapman ellen ellen, most azt sugarta, hogy Derrick Morley nem is olyan félelmetes és kiálhatatlan fickó.

— Honnan tudja? — kérdezte zavartan, de nem kapott választ.

Derrick erős, fehér fogsorát mutatta és a bambuszpácájával játszott. Aztán egy parányi cinegére pillantott, villámgyorsan a szájához emelte a bambuszcövet s félcentiméter nyire a madárka alatt megrézték a falombok.

Harriet sokáig mereven nézett rá.

— Miért tette? — tört ki végre akadozva.

— Mondjuk azért, mert bosz szantani akartam a főnökét — jelentette ki könnyedén és ügyesen megforgatta a fuvócsövet. — Tudniillik nem nagyon szeretem. Ő sem engem. A szép csésze mindenesetre eltört.

A lány tudta, hogy a férfi valamilyen okból kitért az egyenes válasz elől. Mosolygott gyerekes kárörömmel.

— Most nem nagyon őszinte — mondta kissé sértődötten. — Mindent megfigyelt?

— Igen. Az egyik ablak előtt lévő fáról — ismerte be a férfi. — Egy perccel azután másztam föl rá, hogy maga be ment a házba.

— Amikor letről elindultam, még a városban volt... kiáltott a leány meglepetten. — Legalább is nem láttam visszajönni...

Többet mondott a kelleténél és zavartan elpirult.

— Ez gyakran megtörténik velem, Miss Talmadge — jegyezte meg a férfi vidáman.

— Szóval utánam jött. Miért?

— Ugyanazon ok miatt: bosz szantani akartam Mr. Chapman. Ezt roppant szívesen teszem. Kérdezze csak meg a tisztelt nénikémet, nagy elégtétellel fogja ezt megrősíteni. Rólam mindenféleképpen. Azt még nem adta be, hogy csak úgy szeretem a fáciát, ha élve nyúzhatom és süthetem meg!

(Folyt. köv.)

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4